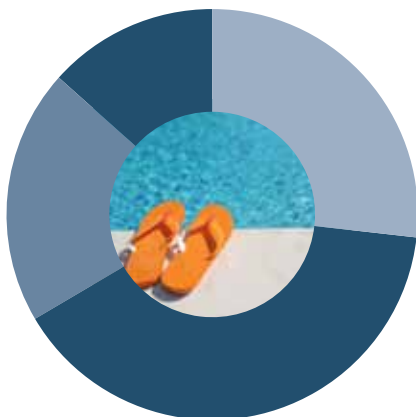
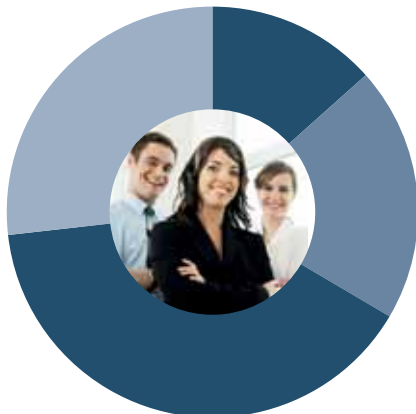

- 2 SUHDANNEKUVA
- 3 HELSINGIN SEUDUN TOIMIALARAKENNE
- 4 TOIMIALOJEN VERTAILU
- 6 TEOLLISUUS
- 7 RAKENTAMINEN
- 8 KAUPPA
- 9 MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA
- 10 RAHOITUSTOIMINTA
- 11 PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE
- 12 INFORMAATIO JA VIESTINTÄ
- 13 LIIKENNE
- 14 PALVELUT KOTITALOUKSILLE
- 15 VAIHTUVA TEEMA:
TYÖPANOKSEN JA VÄESTÖN MUUTOS SUOMEN
MAAKUNNISSA

Helsingin seudun | 4 toimialakatsaus | 09

30.11.2009

Suhdannekuva

Lama jatkui Helsingin seudulla vuoden kolmannella neljänneksellä. Tuotanto supistui yhtä rajusti kuin vuoden alkupuolella. Myös työpaikat vähenivät edelleen.

Talouden lama jatkui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä Helsingin seudulla, kuten koko maassakin. Tuotanto väheni ennakoarvion mukaan noin 8,5 % edellisvuoden vastaavasta neljänneksestä Helsingin seudulla, pudotus oli samaa suuruusluokkaa kuin koko maassa. Kyseessä oli kolmas peräkkäinen neljännes, kun Helsingin seudulla tuotanto supistui 7-9 % edellisvuodesta. Tosin ennakoarvioihin liittyy normaalia enemmän epävarmuutta talouden käännevaiheissa.

Viimeksi kuluneen vuoden tuotanto oli Helsingin seudulla suunnilleen samalla tasolla kuin kaksi vuotta aikaisemmin. Vuoteen 2004 verrattuna tuotanto oli 11,5 % korkeammalla. Koko maassa ero vuoteen 2004 verrattuna oli 6 %.

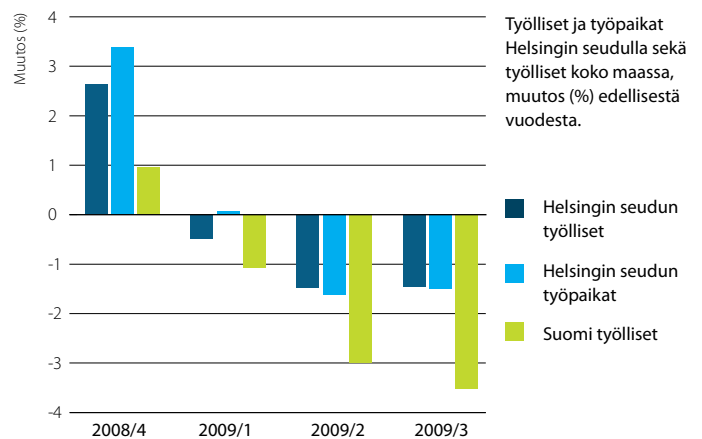
Lama vaikutti myös työmarkkinoilla. Seudun työpaikat vähenivät 1,5 % edellisvuodesta kolmannella neljänneksellä, ja alueella asuvien työllisten määrä supistui suunnilleen saman verran. Työpaikkojen ja työllisten väheneminen jäi kuitenkin hieman pienemmäksi kuin edellisellä neljänneksellä. Koko maassa työllisyys supistui huomattavasti enemmän, 3,5 % edellisvuodesta. Tehty-

jen työtuntien määrä väheni Helsingin seudulla jyrkemmin kuin työpaikat: 3,9 % edellisvuodesta. Lomautukset ja mm. ylitöiden väheneminen vaikuttivat työtuntimäärään. Työttömien määrä kasvoi edellisvuodesta neljänneksellä ja työvoimatutkimuksen mukainen työttömyysaste nousi 1,2 %-yksikköä 5,7 %:iin. Koko maassa työttömiä oli 7,5 % työvoimasta.

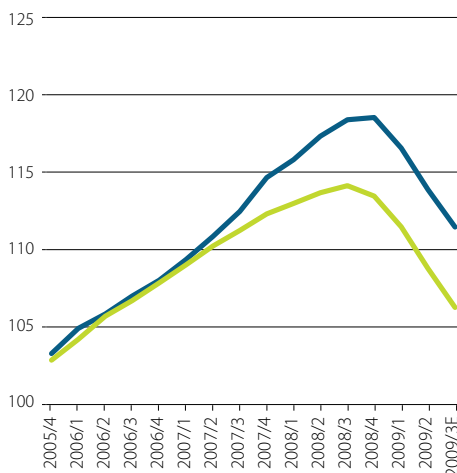
Vuodesta 2004 Helsingin seudun työllisten määrä on lisääntynyt 7,3 % ja työpaikat 8,4 %, kun valtakunnallinen työllisten ja työpaikkojen kasvu on ollut 5 %.

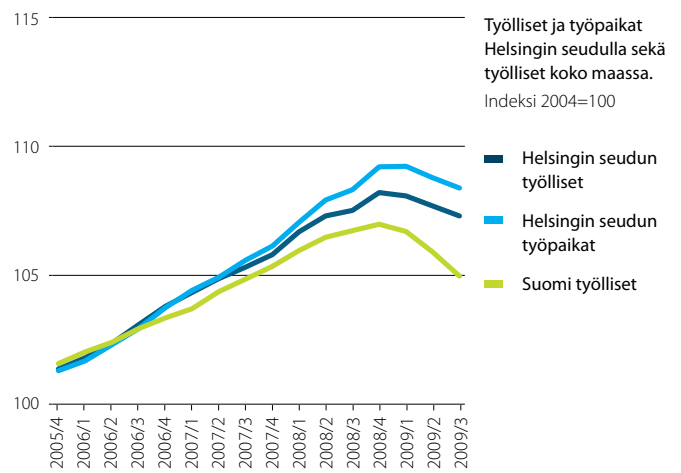
Tuotanto Helsingin seudulla ja koko maassa, muutos (%) edellisestä vuodesta.

Työlliset ja työpaikat Helsingin seudulla sekä työlliset koko maassa, muutos (%) edellisestä vuodesta.

Tuotanto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2004=100

Työlliset ja työpaikat Helsingin seudulla sekä työlliset koko maassa. Indeksi 2004=100

Helsingin seudun toimialarakenne

Helsingin seutu koostuu 14 kunnasta, jotka jakautuvat pääkaupunkiseutuun ja kehysalueeseen. Helsingin seudulla asuu 25 % koko maan väestöstä, sijaitsee 29 % maan työpaikoista ja tuotetaan 34 % maan bruttokansantuotteesta.

Helsingin seutu

Helsingin seudulla asui vuoden 2009 syyskuussa 1 332 000 henkeä. Asukasmäärä kasvoi edellisvuodesta noin 16 000 hengellä eli 1,2 %. Seudulla on 703 000 työllistä ja 745 000 työpaikkaa työvoimatutkimuksen mukaan. Alueen tuotannon arvonlisäys oli vuonna 2008 noin 63 miljardia euroa.

Toimialarakenne

Helsingin seudun elinkeinorakenne on hyvin palveluvaltainen, työpaikoista 17 % on jalostuksessa, 58 % kaupan ja muiden markkinapalveluiden toimialoilla sekä 25 % julkisissa palveluissa. Erityisesti kaupan ja muiden markkinapalvelualojen osuus on Helsingin seudulla tuntuvasti suurempi kuin koko maassa. Julkisten palveluiden työpaikkaosuus on seudulla hieman pienempi ja jalostuksen osuus huomattavasti alhaisempi kuin koko maassa. Alkutuotannon merkitys on Helsingin seudulla lähes olematon.

Erikoistumisalat

Helsingin seudun elinkeinotoiminnan erikoistumista voidaan tarkastella suhteuttamalla seudun kunkin toimialan työpaikkaosuus koko maan vastaavaan osuuteen. Näiden ns. sijaintiosamäärien perusteella Helsingin seutu on vahvimmin suuntautunut logistiikkaan, erikoistuneisiin palvelualoihin, korkean teknologian teollisuuteen ja palveluihin, tutkimukseen, kehittämiseen ja korkeakoulutukseen sekä toimintoihin, jotka liittyvät seudun rooliin maan hallinto- ja päätöksentekokeskuksena. Helsingin seudun erikoistumisprofiili poikkeaa ratkaisevasti kaikista muista Suomen suurista kaupunkialueista.

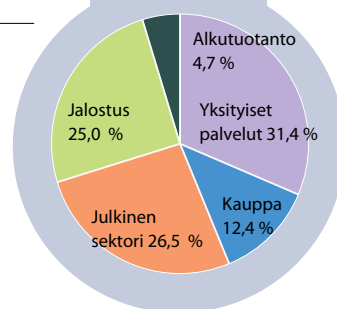
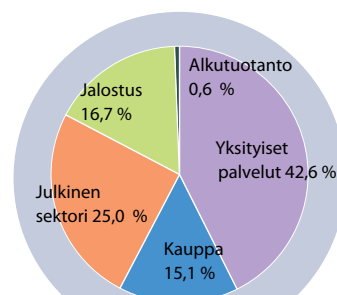
Helsingin seudun vahvimmat erikoistumisalat.

Indeksi, koko maa = 100

Päätoimialojen osuus (%) Helsingin seudun työpaikoista 2008.

Päätoimialojen osuus (%) koko maan työpaikoista 2008.

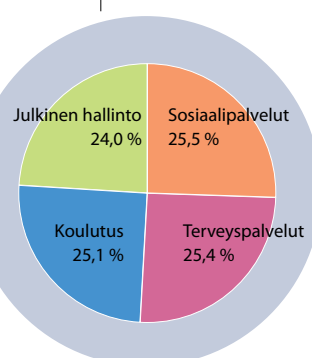
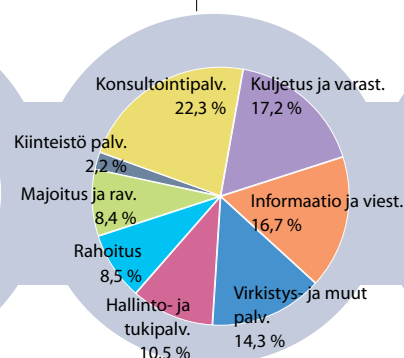
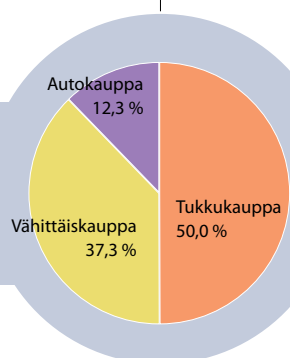
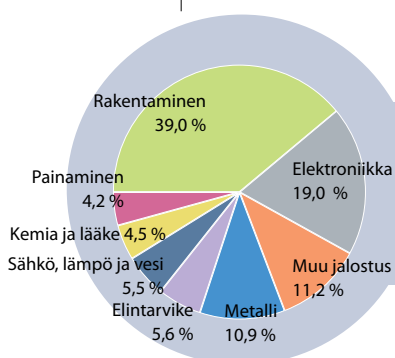
Työpaikkojen toimialajakauma Helsingin seudun päätoimialoilla.

JALOSTUS

KAUPPA

MARKKINAPALVELUT

JULKINEN HALLINTO JA HYVINVOINTIPALVELUT

Toimialojen vertailu

Liikevaihto, palkkasumma, henkilöstömäärä ja työllisyys

Kaksijakoisuus jatkui päätoimialoilla: Teollisuudessa, rakentamisessa, kaupassa ja liikenteessä jyrkkä lasku jatkui, mutta muilla palvelualoilla muutokset olivat pieniä. Kotitalouksien palvelut kasvoivat edelleen.

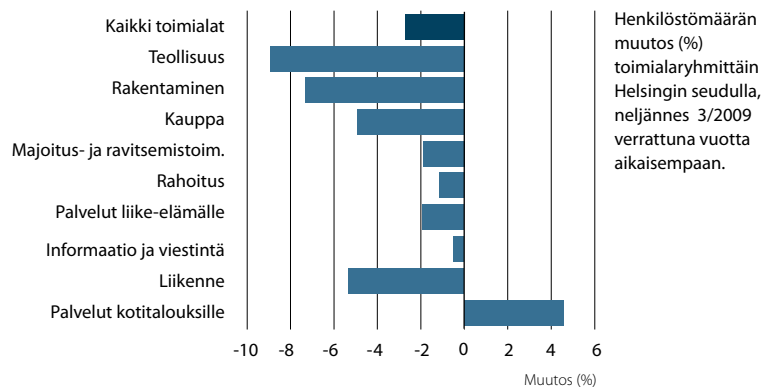
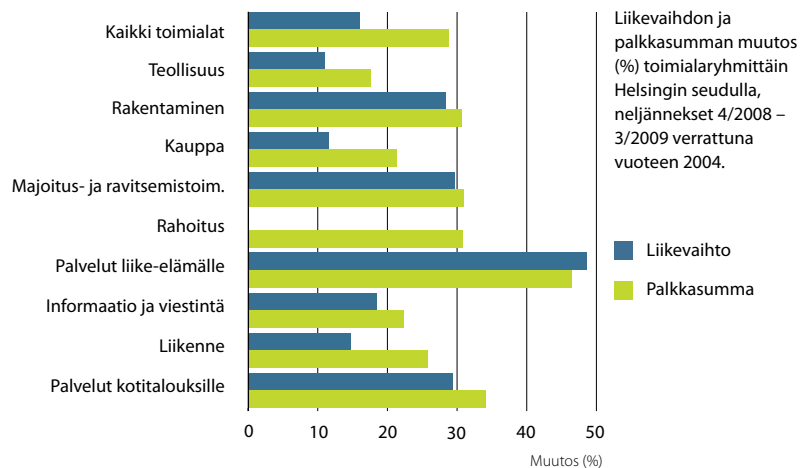
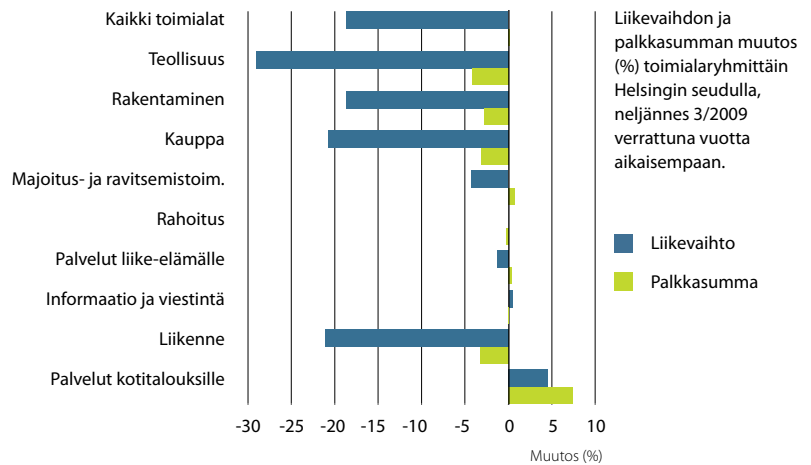
Yritysten liikevaihto ja palkkasumma

Talouden aktiivisuuden eroja toimialojen välillä verrataan oheisissa kuvioissa käyttäen indikaattoreina liikevaihtoa ja palkkasummaa (rahoitus-toiminnassa ei liikevaihtoa). Muutokset esitetään nimellisinä, poistamatta inflaation vaikutusta.

Helsingin seudun yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kääntyi vuoden alussa jyrkkään laskuun ja kolmannella neljänneksellä jyrkkä alamäki jatkui edelleen, ennakoarvion mukaan liikevaihto väheni 19 % edellisvuodesta. Kuluttajainnolla mitattu inflaatio kääntyi negatiiviseksi: hinnat laskivat 0,8 % edellisvuodesta. Tukkuhintojen ja teollisuuden tuottajahintojen pudotus jatkui. Päätoimialojen välillä oli erittäin suuret erot liikevaihdon muutoksessa. Teollisuuden liikevaihto supistui entistä rajummin, 29 % vuodentakaisesta. Muilla toimialoilla liiketoiminnan lasku ei enää jyrkentynyt ja muutamalla se kääntyi kasvuun. Lasku oli kuitenkin edelleen hyvin jyrkkää myös rakentamisessa (-19 %), kaupassa (-21 %) ja liikenteessä (-21 %). Liike-elämän palveluissa liikevaihdon lasku oli prosentin tuntumassa. Informaatio- ja viestintäalalla liikevaihto kasvoi puoli prosenttia ja kotitalouksien palveluissa jopa 5 %.

Yhteenlasketun palkkasumman kasvu pysähtyi. Nopeimmin palkkasumma kasvoi kotitalouksien palveluissa (7 %), ja hieman myös majoitus- ja ravitsemisalalla sekä liike-elämän palveluissa. Eniten palkkasumma pieneni teollisuudessa, 4 %.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 16 % korkeampi kuin vuonna 2004. Palkkasumma on kasvanut liikevaihtoa enemmän, 29 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9,5 %. Liikevaihto on lisääntynyt eniten, lähes puolella, liike-elämän palveluissa. Majoitus- ja ravitsemisalalla ja rakentamisessa kasvua on ollut lähes 30 %. Palkkasumma on kasvanut liike-elämän palveluissa lähes saman verran kuin liikevaihto. Muilla palvelualoilla palkkasumma on kasvanut enemmän kuin liikevaihto.

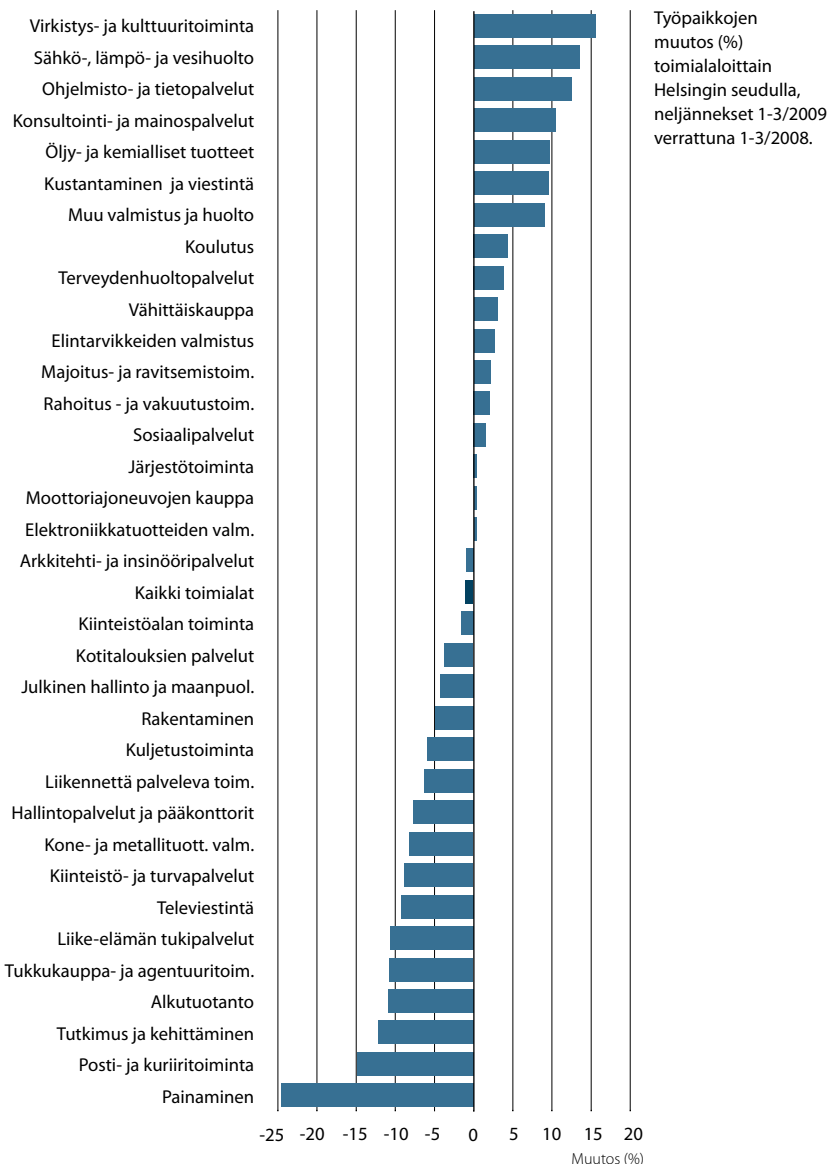
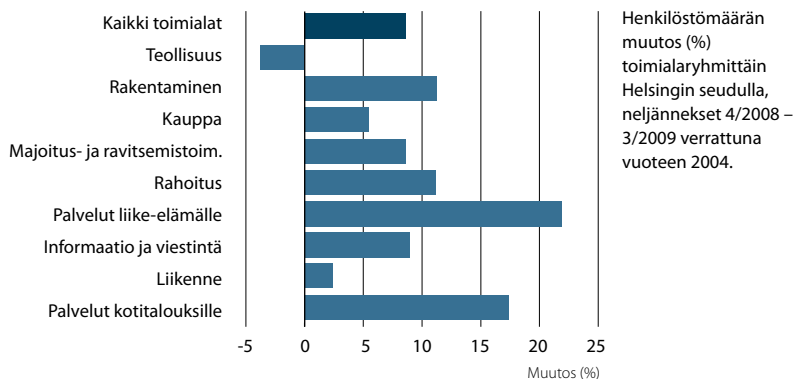

Henkilöstömäärä päätoimialoilla

Henkilöstömääräindikaattori kuvaa Helsingin seudulla toimivissa yrityksissä ja muissa organisaatioissa tehtyjen henkilötyövuosien määrää. Koska henkilöstömäärä arvioidaan palkkasumman perusteella, lomautukset vaikuttavat henkilöstömääräindikaattoriin, toisin kuin työllisyyttä tai työpaikkoja kuvaaviin lukuihin. Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä kääntyi laskuun vuoden alussa, ja vuoden kolmannella neljänneksellä vähennys oli 3 % edellisvuodesta. Henkilöstömäärä väheni vuoden takaiseen nähden kaikilla muilla toimialoilla paitsi kotitalouksien palveluissa, jossa kasvua oli 5 %. Henkilöstömäärä pieneni eniten teollisuudessa (-9 %), rakentamisessa (-7 %) sekä kaupassa ja liikenteessä (-5 %). Vuodesta 2004 Helsingin seudun yritysten henkilöstömäärä on kasvanut 9 %. Liike-elämän palveluissa määrä on noussut yli viidenneksen ja kotitalouksien palveluissa 17 %. Teollisuuden henkilöstömäärä on hieman alemalla tasolla kuin vuonna 2004.

Työpaikkojen muutos toimialoittain

Tarkemmalla toimialatasolla Helsingin seudun työpaikkojen kehitystä voidaan seurata Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tiedoilla. Käsitteiden ja tietolähteiden eroista johtuen työpaikkojen määrän muutokset poikkeavat monilla toimialoilla henkilöstömäärän muutoksista. Lomautetut lasketaan mukaan työpaikkalukuihin. Työpaikkojen määrä kasvoi eniten, yli 15 %, virkistys- ja kulttuuritoiminnassa. Kasvu oli yli 10 % myös sähkö-, lämpö- ja vesihuollossa, ohjelmisto- ja tietopalveluissa sekä konsultointi- ja mainospalveluissa. Työpaikkojen määrä supistui neljänneksellä painamisessa ja noin 15 % tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Myös alkutuotannossa, tukkukaupassa, liike-elämän tukipalveluissa ja televiestinnässä työpaikat vähenivät yli 10 %.

Teollisuus

Teollisuus, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, vesi- ja jätevesihuolto, jäte- ja ympäristöhuolto, kaivostoiminta

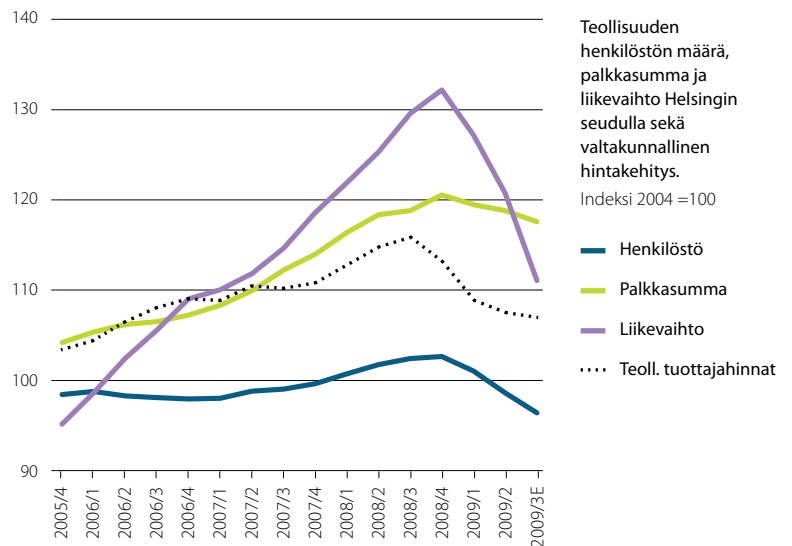
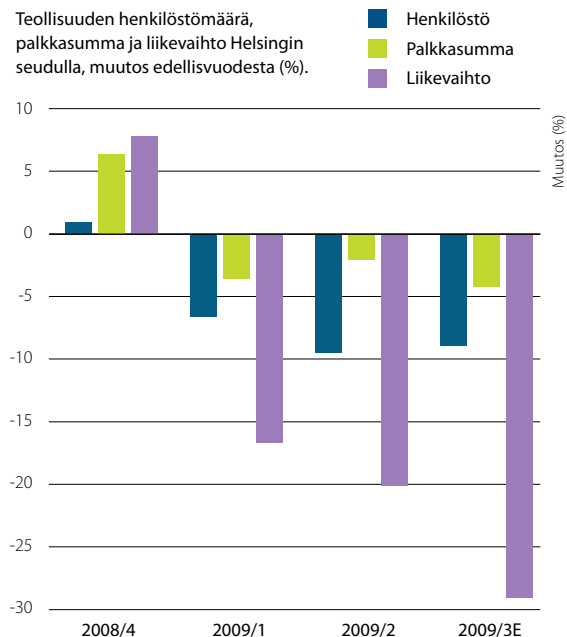
Teollisuusyritysten liiketoiminta syöksyi entistä jyrkemmin vuoden kolmannella neljänneksellä.

Helsingin seudulla toimivien teollisuusyritysten liikevaihdon romahdus jatkui vuoden kolmannella neljänneksellä: teollisuuden liikevaihto pieneni vuoden takaisesta peräti 29 %, kun toisella neljänneksellä se supistui 20 %. Teollisuuden tuottajahinnat laskivat lähes 8 %. Vuodesta 2004 Helsingin seudun teollisuuden liikevaihto on kasvanut 11 %. Samana aikana teollisuuden tuottajahinnat ovat nousseet 7 %.

Teollisuuden palkkasumma supistui ennakoarvion mukaan taas hieman nopeammin kuin edellisellä neljänneksellä, 4 % edellisvuodesta, mutta kuitenkin liikevaihtoa huomattavasti hitaammin. Teollisuuden henkilöstömäärä väheni 9 % edellisvuodesta. Vuodesta 2004 Helsingin seudun teollisuuden palkkasumma on kasvanut 18 %, henkilöstömäärä puolestaan on laskenut 4 % alle vuoden 2004 tason.

Helsingin seudun teollisuusyrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 75 800 työpaikkaa.

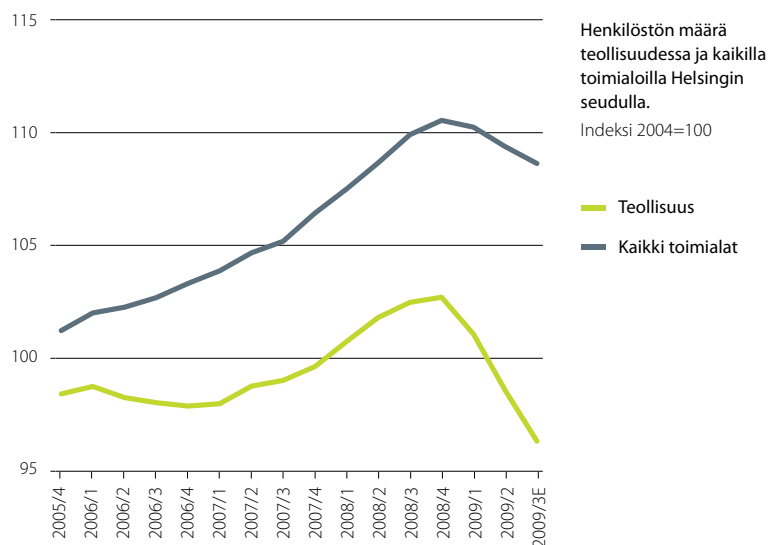
Teollisuuden henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Teollisuuden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys.

Indeksi 2004=100

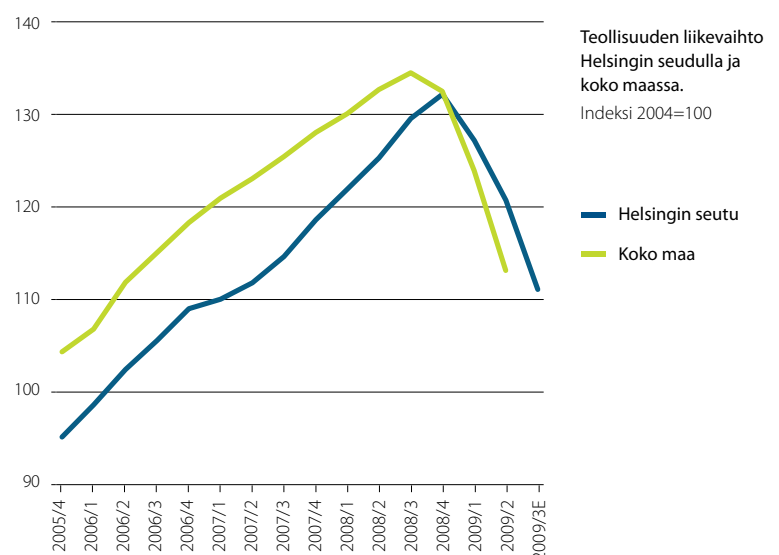
Henkilöstö
Palkkasumma
Liikevaihto
Teoll. tuottajahinnat

Henkilöstön määrä teollisuudessa ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla.

Indeksi 2004=100

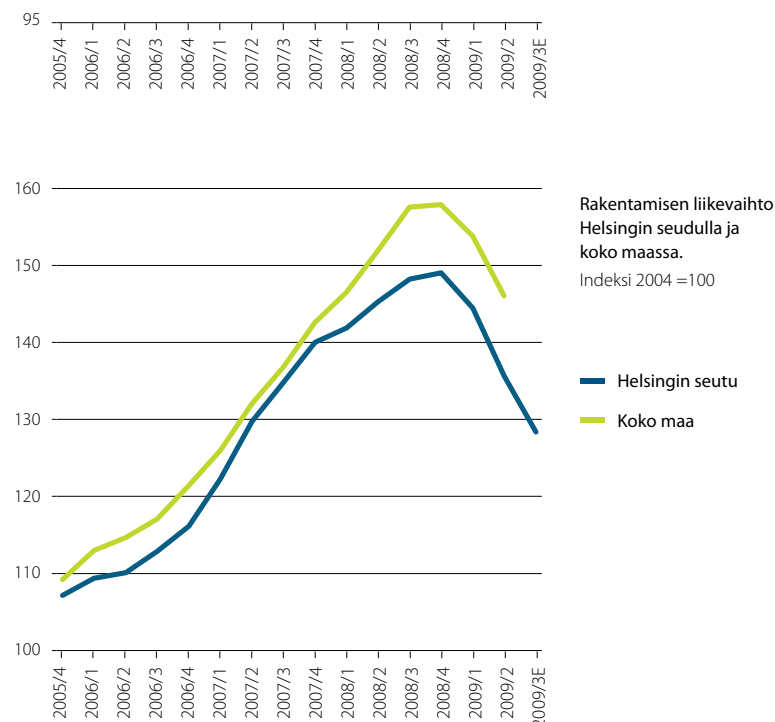
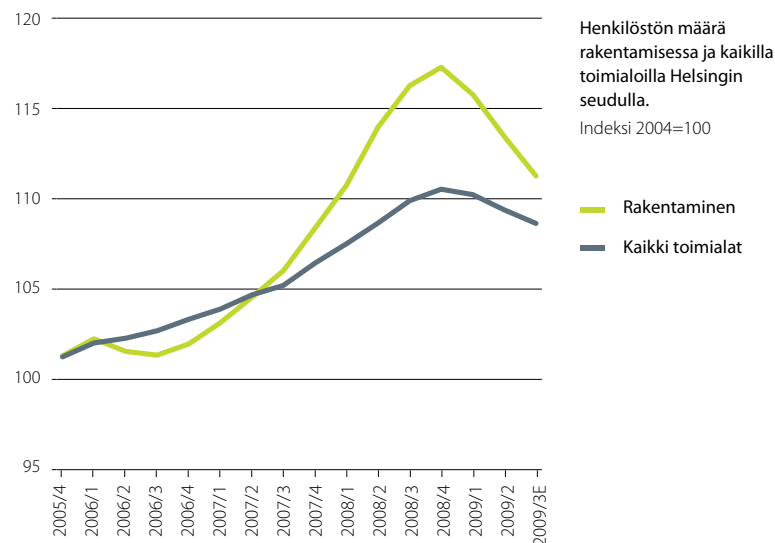
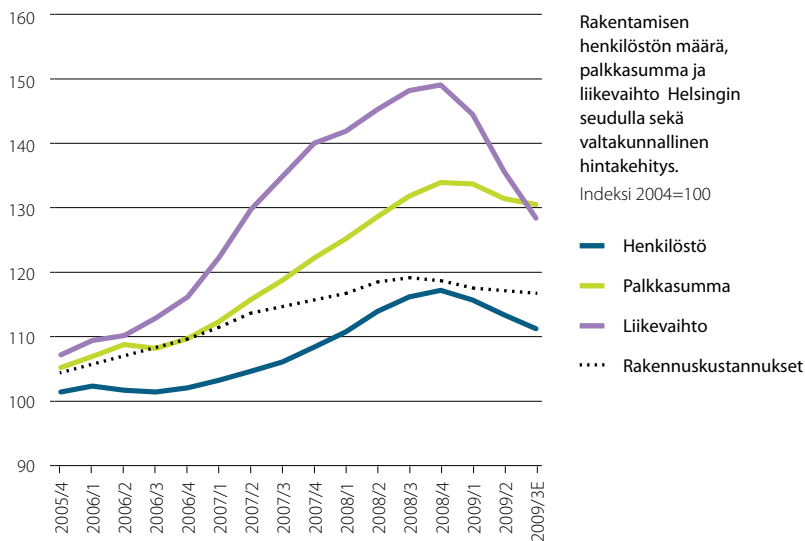
Teollisuus
Kaikki toimialat

Teollisuuden liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa.

Indeksi 2004=100

Helsingin seutu
Koko maa

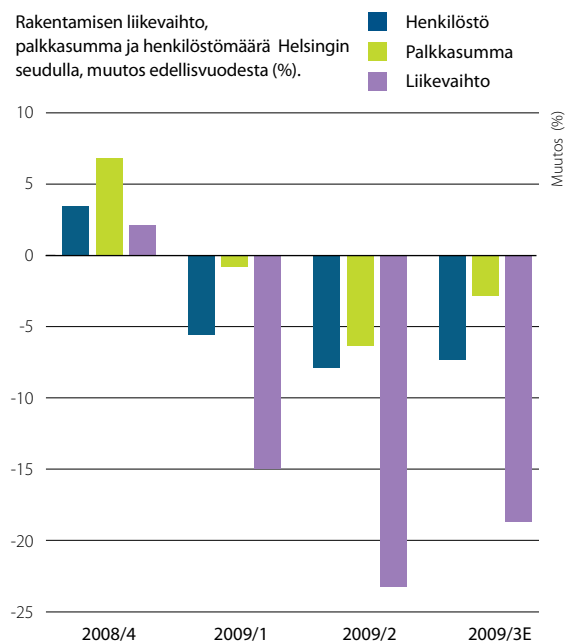

Rakennusalan liiketoiminta supistui edelleen vuoden kolmannella neljänneksellä.

Rakennusalan liikevaihto supistui ennakkoarvion mukaan 19 % vuoden kolmannella neljänneksellä, hieman edellistä neljänneestä maltillisemmin. Rakennuskustannukset laskivat 2 % samana aikana. Alan trendi on viime vuosina ollut samankaltainen Helsingin seudulla ja koko maassa, mutta ennen lamaa Helsingin seudun kasvu oli hitaampaa kuin muualla maassa. Vuodesta 2004 alan liikevaihto on kasvanut seudulla 28 %. Rakennuskustannukset ovat nousseet samana aikana vajaa 17 %. Ennen lamaa toimiala oli monta vuotta seudun kasvun kärkiä yhdessä liike-elämän palveluiden kanssa.

Rakennusyritysten palkkasumma supistui 2 % vuoden kolmannella neljänneksellä, hieman edellistä neljänneestä hitaammin, joka korjautui ennakkoarviosta alaspäin (-6 %). Palkkasumman supistuminen oli liikevaihdon supistumisesta hitaampaa myös rakennusosalalla. Toimialan henkilöstömäärä pieneni 7 %, sekin hieman hitaammin kuin toisella neljänneksellä. Vuodesta 2004 rakennusalan palkkasumma on kasvanut 31 % ja henkilöstömäärä 11 %.

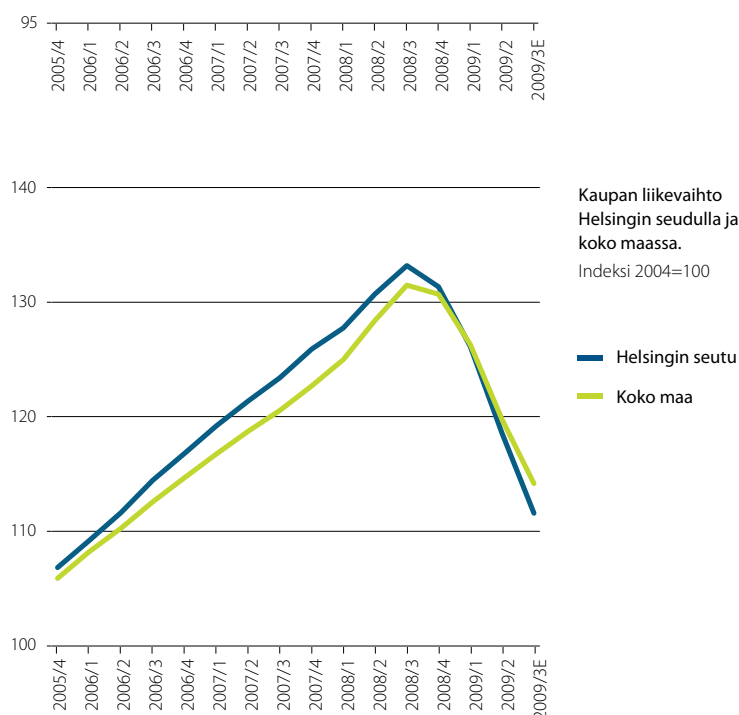
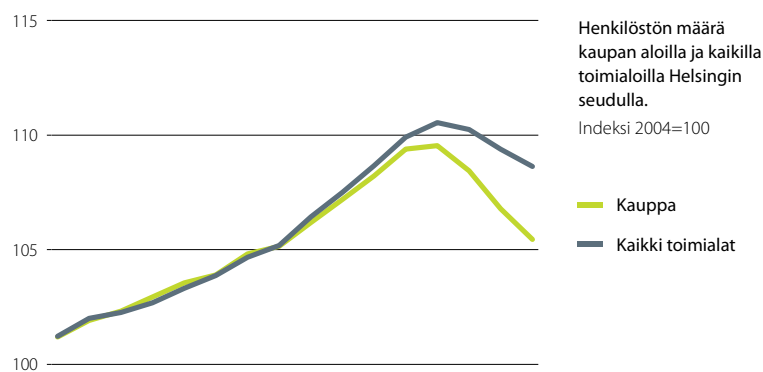
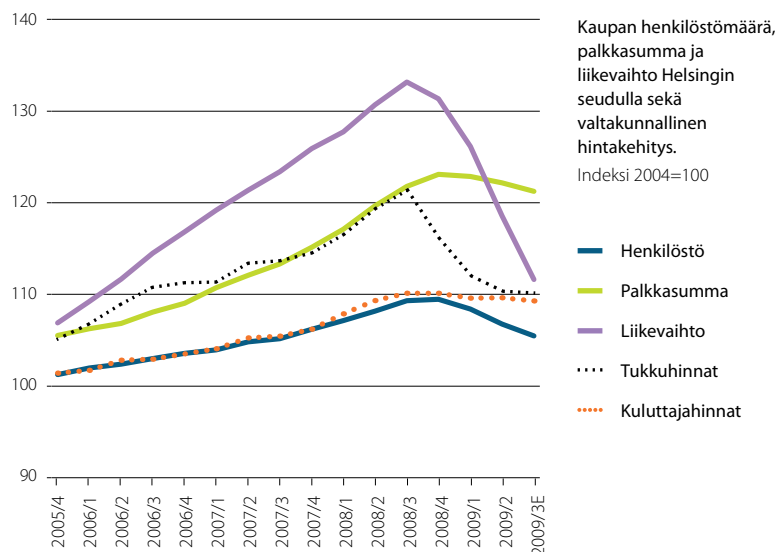
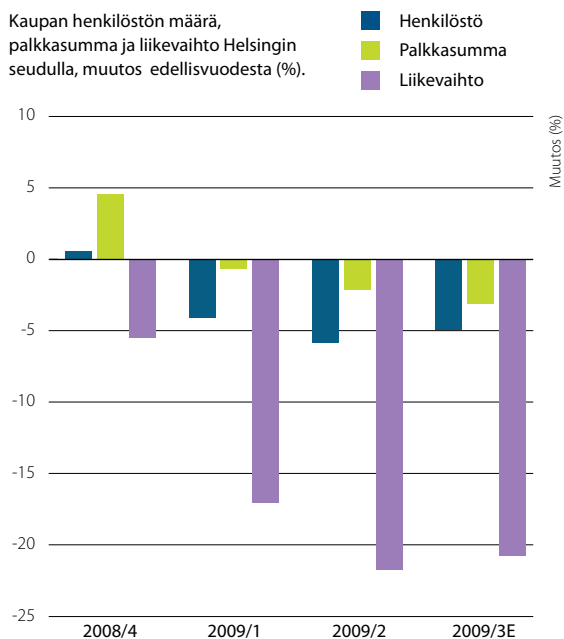
Helsingin seudun rakennusalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 46 600 työpaikkaa.

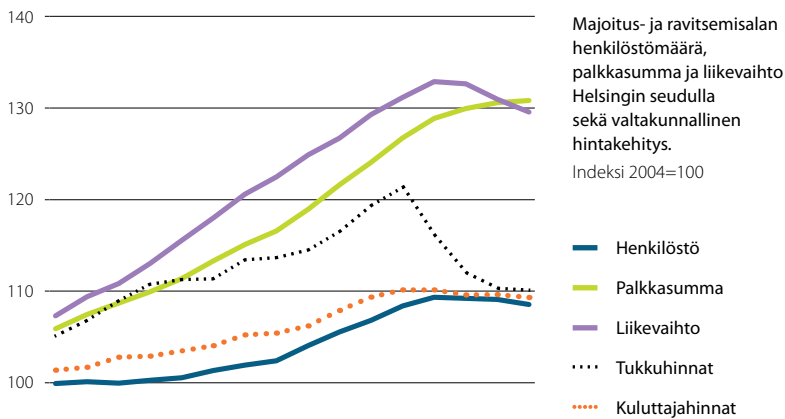

Kaupan liikevaihto supistui vuoden kolmannella neljänneksellä 21 % edellisvuodesta, hieman hitaammin kuin edellisellä neljänneksellä. Kaupan liikevaihdon lasku perustuu erityisesti autokaupan sekä tukkukaupan rajuun laskuun. Lasku kuitenkin hidastui molemmissa hiukan edellisestä neljänneksestä. Vähittäiskaupan liikevaihto on puolestaan supistunut maltillisemmin, ja sekin hidastui hiukan kolmannella neljänneksellä. Kaupan liikevaihdon trendi on ollut samanlainen Helsingin seudulla ja koko maassa usean vuoden ajan, tosin viimeaikojen lasku on ollut Helsingin seudulla hieman jyrkempää. Tämä selittyy tukkukaupan suurella osuudella Helsingin seudulla. Vuodesta 2004 alkan liikevaihto on kasvanut Helsingin seudulla 12 %. Tukkuhinnat ovat nousseet samana aikana noin 10 % ja kuluttaiahinnat 9,5 %.

Kaupan palkkasumma pieneni 3 % ja henkilöstömäärä supistui 5 % edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Kaupan palkkasumman ja liikevaihdon muutoksen välillä oli suuri ero. Vuodesta 2004 alkan palkkasumma on kasvanut 21 % ja henkilöstömäärä 6 %. Kaupan liikevaihdon, henkilöstömäärä ja palkkasumma ovat kasvaneet jonkin verran hitaammin kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin vuoteen 2004 verrattuna.

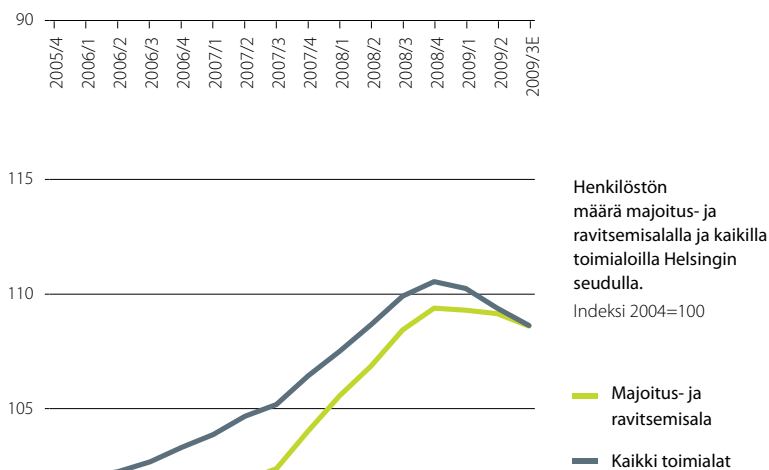
Työvoimatutkimuksen mukaan kaupan toimialoilla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 108 600 työpaikkaa Helsingin seudulla.

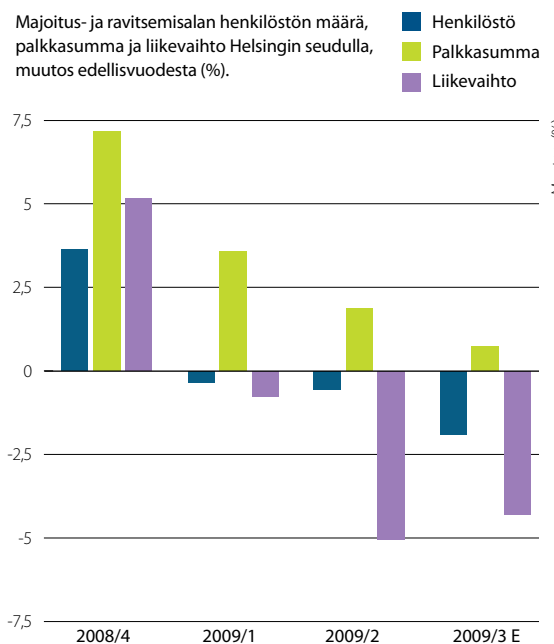
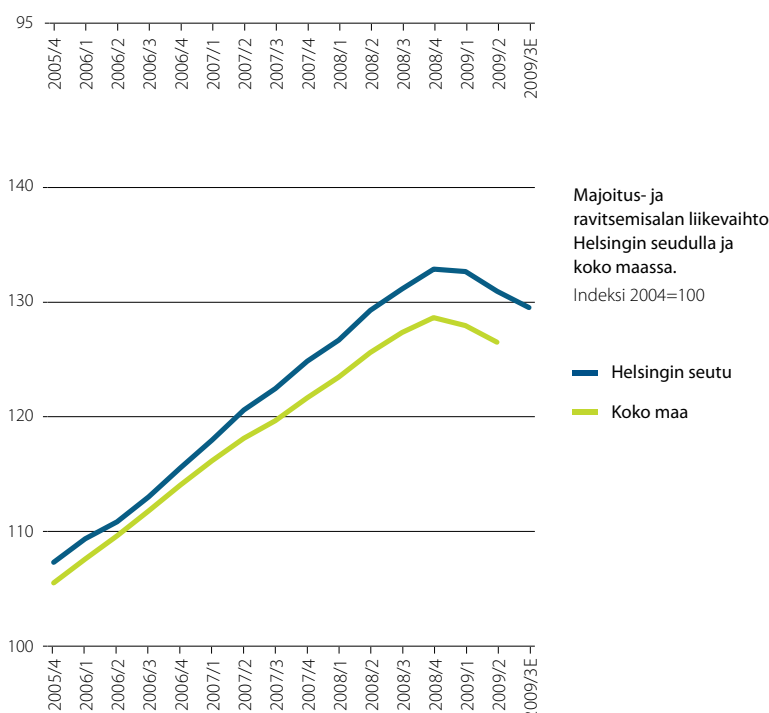
Majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihto ja henkilöstömäärä supistuivat maltillisesti, palkkasumma pysyi edelleen kasvavana vuoden kolmannella neljänneksellä.

Helsingin seudun majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihto supistui ennakoarvion mukaan 4 % edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisen katsauksen toisen neljänneksen ennakoarvio korjautui ylöspäin 5 %:n laskuun. Viime vuosina alan liikevaihto on Helsingin seudulla seurannut koko maan trendiä. Vuodesta 2004 majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihto on kasvanut 30 %. Tukkuhinnat ovat nousseet samana aikana noin 10 % ja kuluttajahinnat 9,5 %.

Toimialan palkkasumma kasvoi edelleen vajaan prosentin, mutta henkilöstömäärä supistui ennakoarvion mukaan 2 % edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Majoitus- ja ravitsemisalan palkkasumma on noussut 31 % vuodesta 2004. Alan henkilöstömäärä on noin 9 % korkeammalla tasolla kuin 2004, kasvu on ollut samanlaista kuin seudun kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Majoitus- ja ravitsemisalalla oli työvoimatutkimuksen mukaan noin 27 000 työpaikkaa Helsingin seudulla viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Rahoitustoiminta

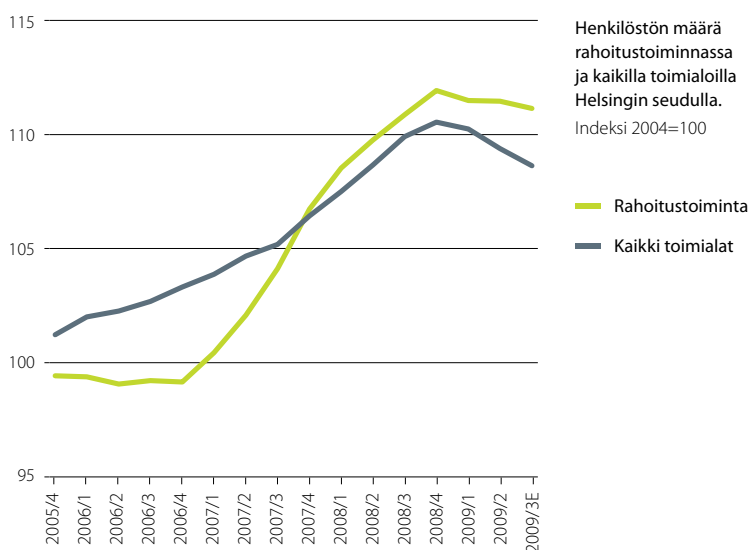
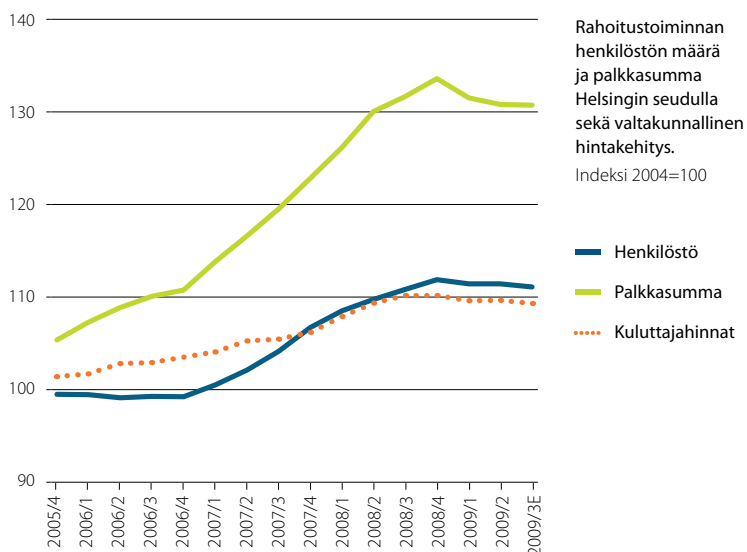
Rahoitus, vakuutustoiminta, rahoitusta palveleva toiminta

Rahoitustoiminnan palkkasumman supistuminen pysähtyi.

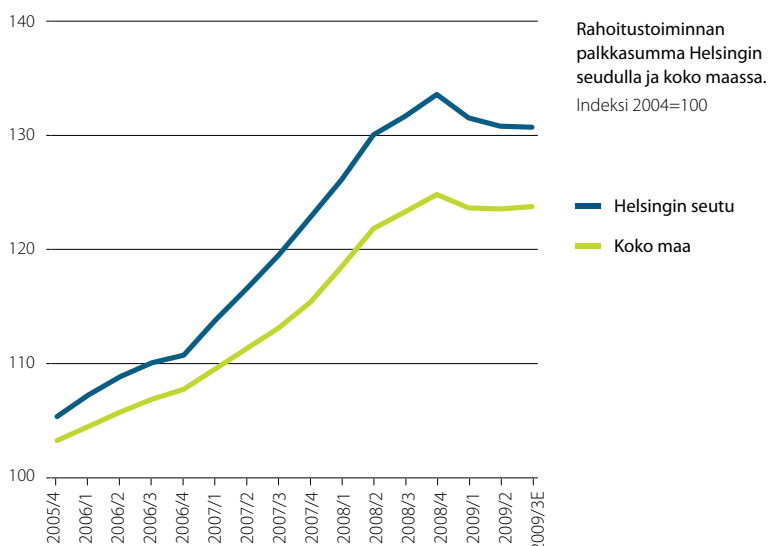
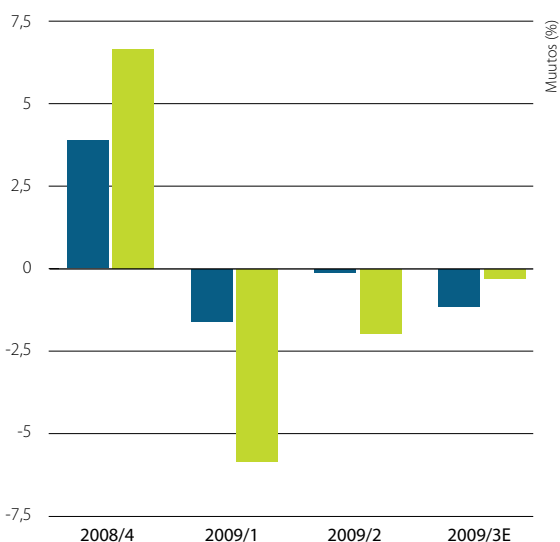
Helsingin seudun rahoitustoiminnan palkkasumma supistui vuoden kolmannella neljänneksellä alle 0,5 % edellisvuodesta, vähemmän kuin vuoden aiemmilla neljänneksillä. Ennen lamaa alan palkkasumma kasvoi Helsingin seudulla nopeammin kuin koko maassa, mutta laman aikana muutokset ovat menneet samaa tahtia. Vuodesta 2004 alan palkkasumman on lisääntynyt 31 %, suhteellisesti hieman enemmän kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin.

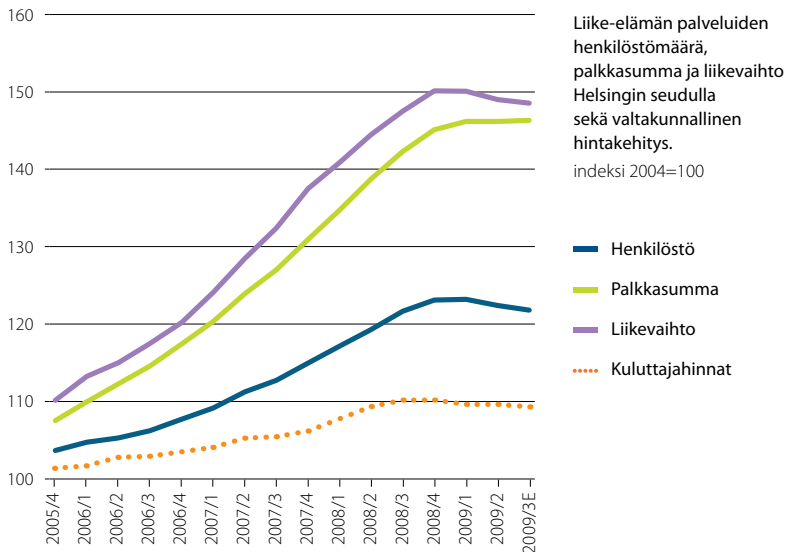
Vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä henkilöstömäärä pieneni 1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoteen 2004 nähden alan henkilöstömäärä on lisääntynyt suhteellisesti jonkin verran enemmän kuin kaikilla aloilla keskimäärin. Viimeksi kuluneen vuoden aikana alalla oli 11 % enemmän henkilöstöä kuin vuonna 2004.

Rahoitustoiminnassa oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 27 500 työpaikkaa Helsingin seudulla.

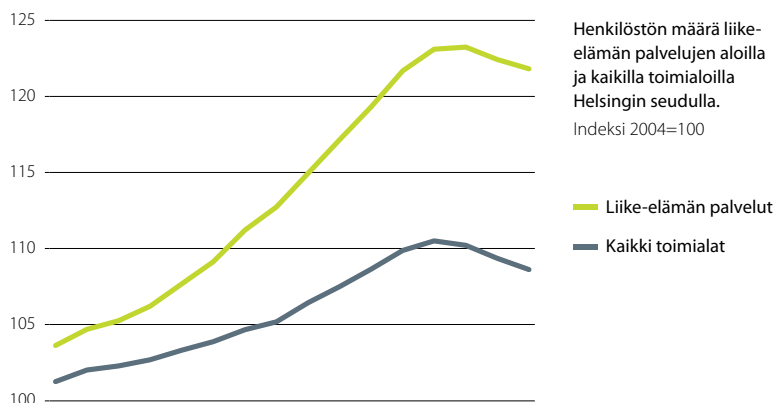
Rahoitustoiminnan henkilöstön määrä ja palkkasumma Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

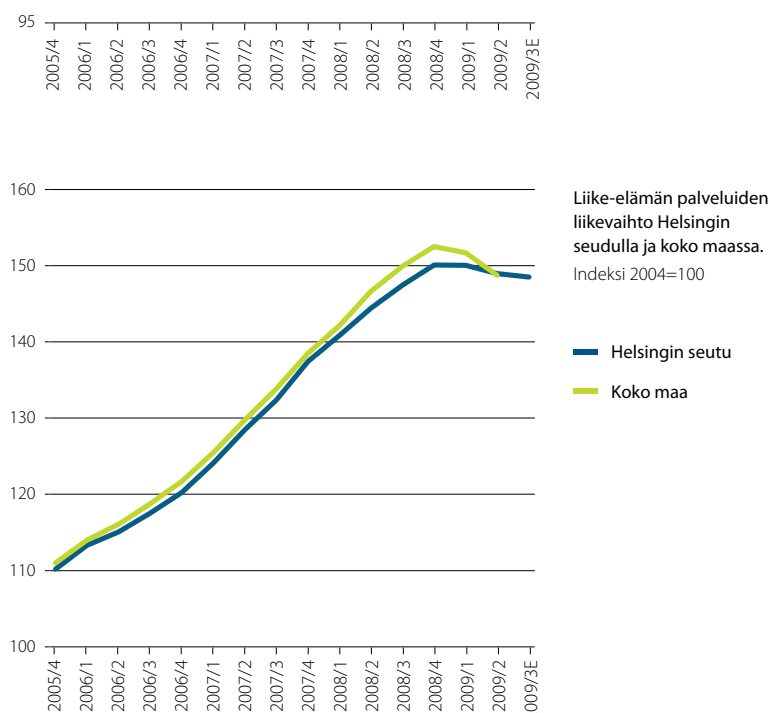
Liike-elämän palveluiden liikevaihto ja henkilöstömäärä laskivat hieman, mutta palkkasumma kasvoi jälleen.

Liike-elämän palveluiden liikevaihto supistui ennakoarvion mukaan noin prosentin edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisen neljänneksen ennakoarvio korjautui hieman alaspäin 3 %:n laskuun. Toimialan liiketoiminta oli vakaalla ja nopealla kasvu-uralla vuoden 2005 alusta alkaen, mutta liikevaihto kääntyi laskuun tämän vuoden alkupuolella. Vuodesta 2004 alan liikevaihto on noussut seudun päätoimialoista eniten, 49 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9,5 %. Liike-elämän palveluiden liikevaihdon trendi on pitkään ollut Helsingin seudulla samanlainen kuin koko maassa, kuitenkin kasvu alkoi hidastua seudulla aikaisemmin kuin muualla maassa, mutta viimeaikainen lasku on ollut koko maata hitaampaa.

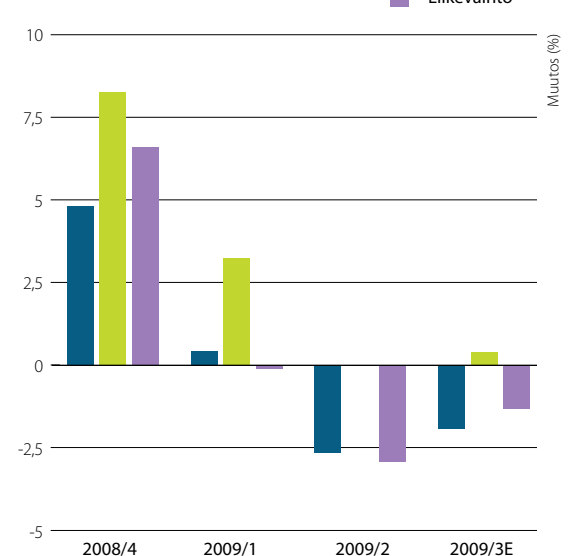

Liike-elämän palveluiden palkkasumma kasvoi jälleen vajaa 0,5 % edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä edellisen neljänneksen pysähdyn jälkeen. Palkkasumman kehitys jatkui edelleen liikevaihtoa positiivisempaan. Alan henkilöstömäärä kääntyi laskuun edellisellä neljänneksellä ja supistui nyt noin 2 % edellisvuodesta. Vuodesta 2004 alan palkkasumma on noussut 46 %, huomattavasti enemmän kuin muilla seudun päätoimialoilla. Palkkasumma on seurannut liikevaihdon trendiä, mutta liikevaihdon lasku ei ole kääntänyt palkkasummaa laskuun. Alan henkilöstömäärä on kasvanut 22 % vuodesta 2004, sekin huomattavasti enemmän kuin muilla päätoimialoilla.

Työvoimatutkimuksen mukaan palveluja liike-elämälle tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla noin 106 500 työpaikkaa.

Liike-elämän palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Informaatio ja viestintä

Kustannustoiminta, elokuva- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen, radio- ja televisiotoiminta, televiestintä, ohjelmistot ja konsultointi, tietopalvelutoiminta

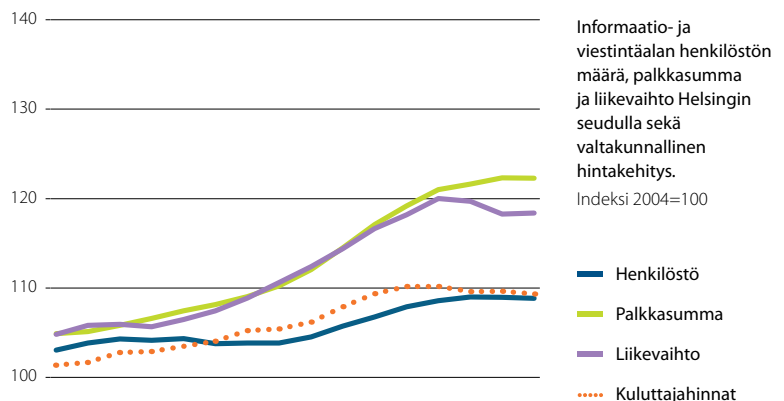
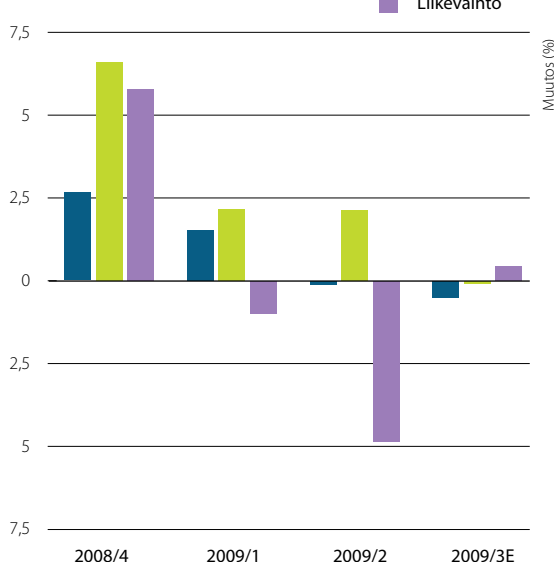
Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto kääntyi positiiviseksi vuoden kolmannella neljänneksellä.

Helsingin seudun informaatio- ja viestintäalan liikevaihto kääntyi ennakoarvion mukaan 0,5 % kasvuun vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisen katsauksen ennakoarvio toiselle neljännekselle korjautui alaspäin 5 %:n laskuksi. Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto kasvoi viime vuonna Helsingin seudulla koko maata nopeammin, mutta alkuvuoden lasku oli hieman jyrkempää kuin alalla koko maassa. Vuodesta 2004 toimialan liikevaihto on kasvanut Helsingin seudulla noin 19 %, hieman enemmän kuin kaikilla aloilla keskimäärin. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9,5 %.

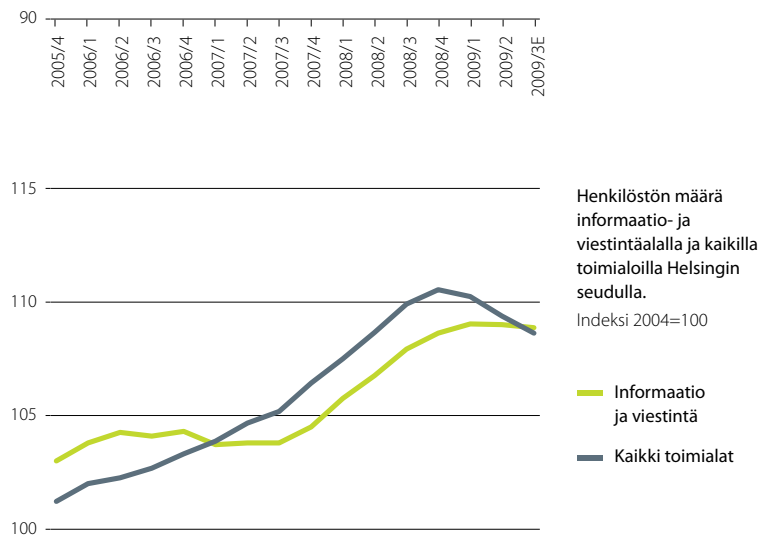
Informaatio- ja viestintäalan palkkasumman kasvu pysähtyi vuoden kolmannella neljänneksellä. Alan henkilöstömäärä supistui puoli prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Vuodesta 2004 alan palkkasumma on noussut 22 %, jonkin verran vähemmän kuin toimialoilla keskimäärin. Informaatio- ja viestintäalan henkilöstömäärä oli vuoden alussa 9 % suurempi kuin vuonna 2004.

Informaatio- ja viestintäalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 56 400 työpaikkaa Helsingin seudulla.

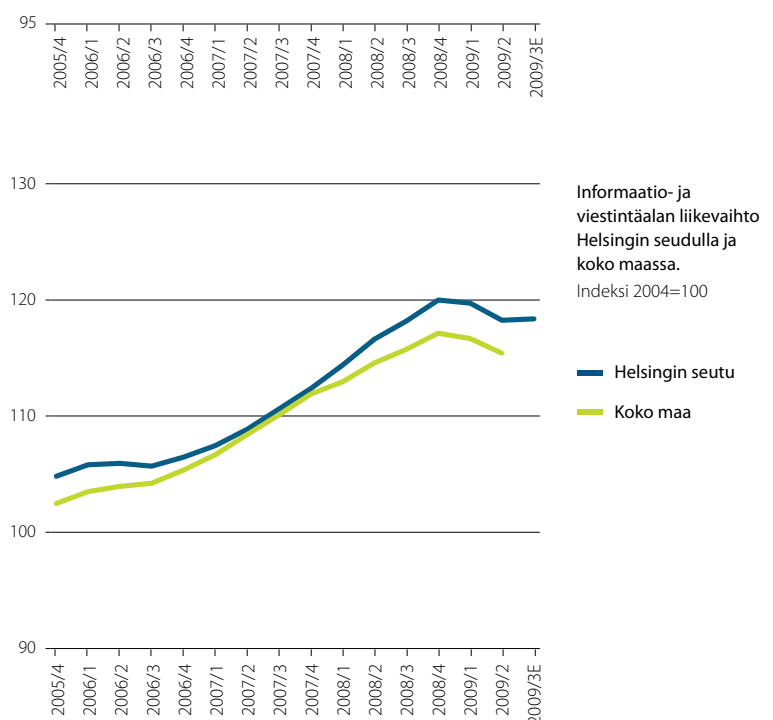
Informaatio- ja viestintäalan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

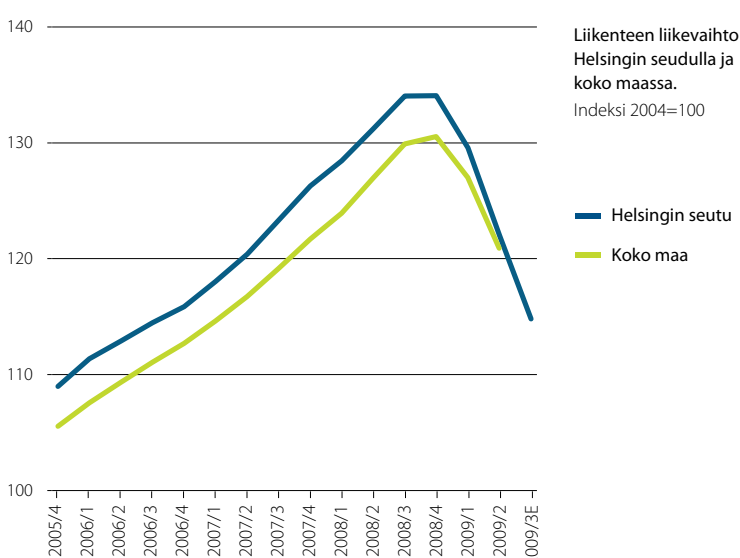
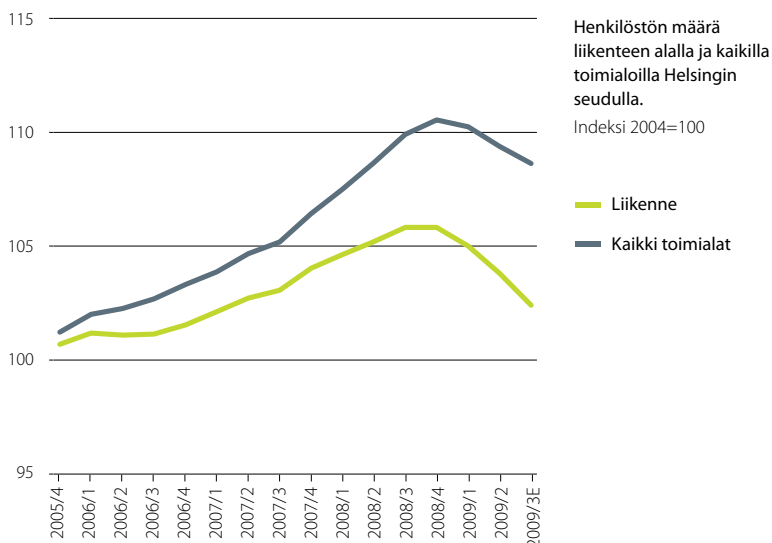
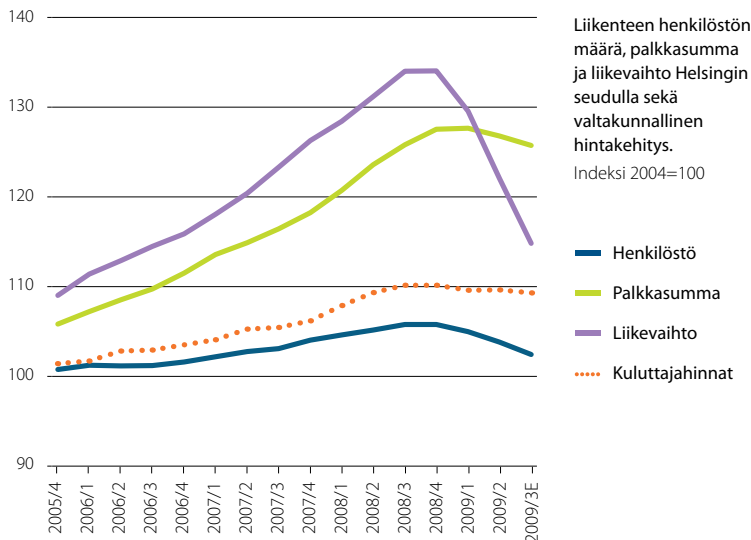
Informaatio- ja viestintäalan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2004=100

Henkilöstön määrä informaatio- ja viestintäalalla ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2004=100

Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2004=100

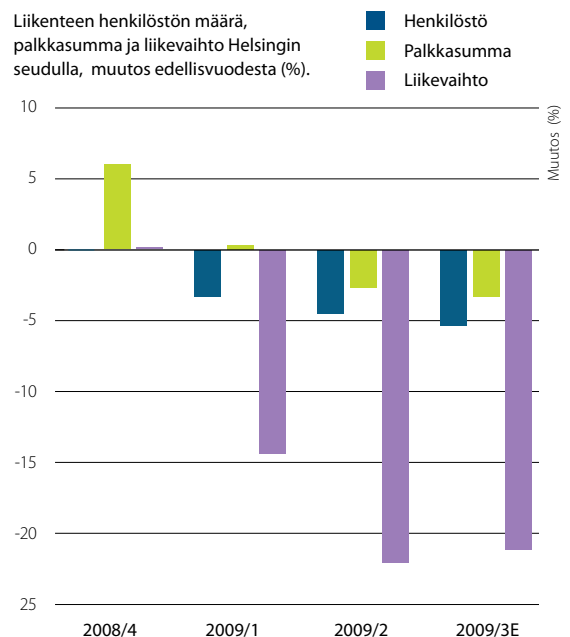

Liikenteen toimialan liikevaihto laski edelleen jyrkästi, henkilöstömäärä ja palkkasumma supistuivat maltillisemmin.

Helsingin seudun liikenneyritysten liikevaihto supistui jyrkästi vuoden 2009 alussa ja lasku jatkui edelleen. Ennakoarvion mukaan alan liikevaihto pieneni 21 % edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisen neljänneksen ennakoarvio korjautui huomattavasti alaspäin 22 %:n laskuun. Liikenteen liikevaihdon kehitys on noudatellut viime vuosina valtakunnallista trendiä, mutta viimeaikainen lasku on ollut Helsingin seudulla muuta maata jyrkempää. Vuodesta 2004 alan liikevaihto on noussut Helsingin seudulla 15 %, vain hiukan vähemmän kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9,5 %.

Liikennealan palkkasumma laski edelleen 3 % vuoden kolmannella neljänneksellä edellisvuodesta. Liikenteen henkilöstömäärä supistui edellisvuodesta 5 %. Vuodesta 2004 alan palkkasumma on kasvanut 26 %, jonkin verran vähemmän kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin. Palkkasumman lasku on ollut huomattavasti loivempaa kuin liikevaihdon lasku, joka alitti palkkasumman tason vuoden alussa. Liikenteen henkilöstömäärä oli vuoden kolmannella neljänneksellä 2 % suurempi kuin vuonna 2004.

Liikenteen toimialan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 51 600 työpaiikkaa Helsingin seudulla.

Palvelut kotitalouksille

Yksityiset koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut, taiteet, viihde ja virkistys, muut palvelut

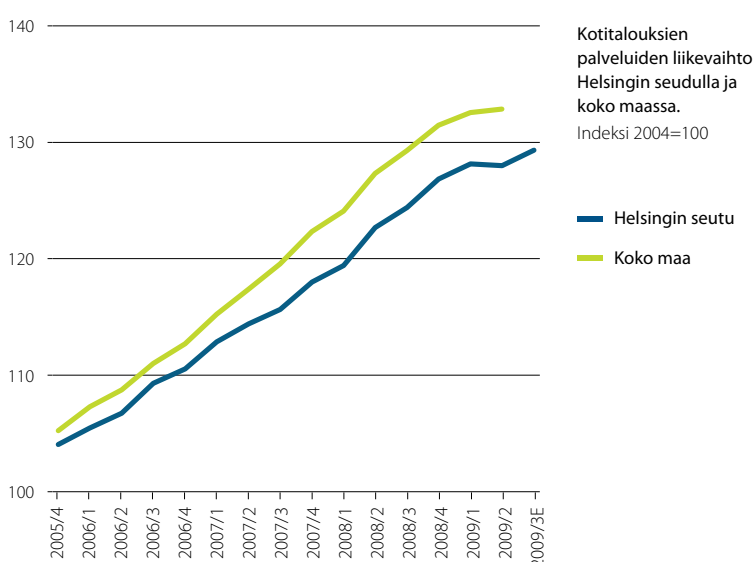
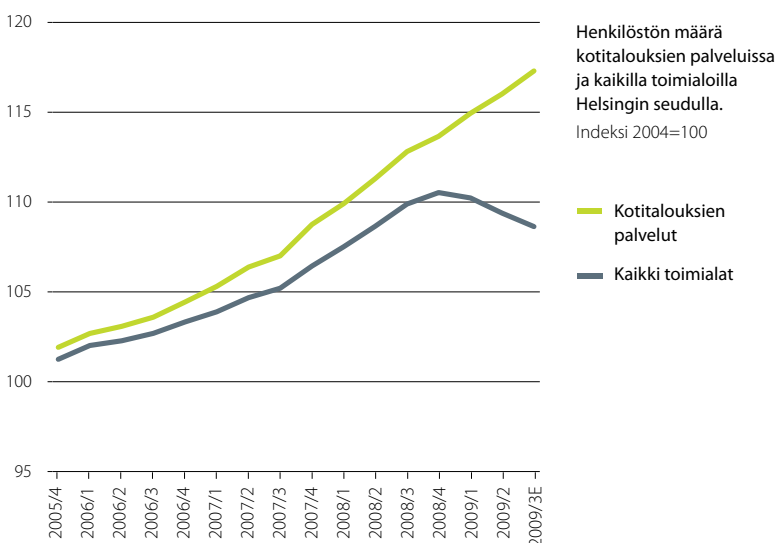
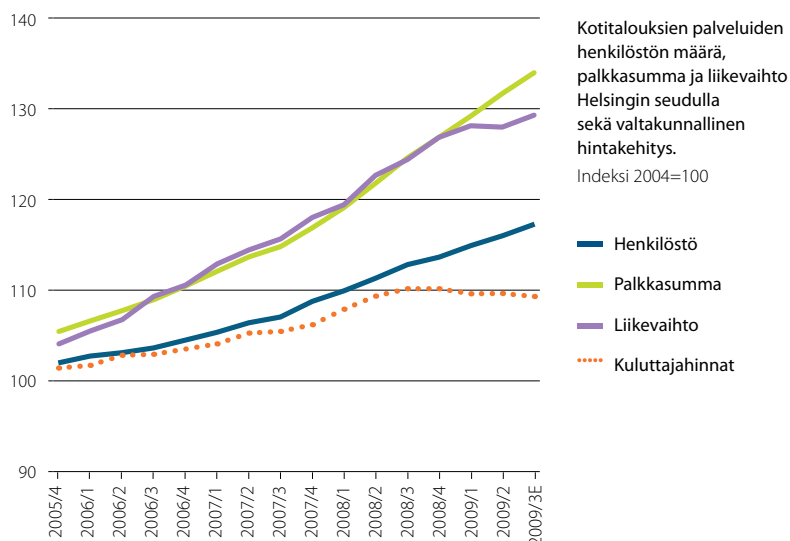
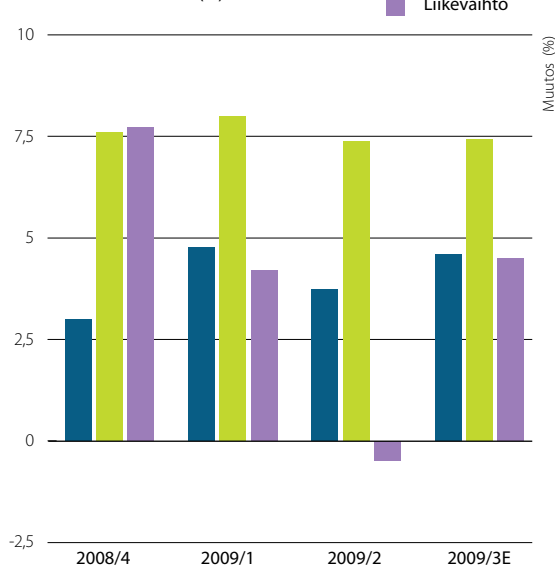
Kotitalouksien palveluja tuottavien yritysten liiketoiminta oli vahvassa kasvussa vuoden kolmannella neljänneksellä.

Kotitalouspalvelujen liiketoiminnan trendi oli vuoden kolmannella neljänneksellä ainoa vahvassa kasvussa oleva toimiala Helsingin seudulla, kun keskimäärin toimialojen liikevaihdot supistuivat 18 % edellisvuodesta. Vuoden kolmannella neljänneksellä alan liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan 5 % vuodentakaisesta. Edellisen neljänneksen ennakoarvio korjautui alaspäin puolen prosentin laskuun. Vuodesta 2004 alan liikevaihto on kasvanut 29 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 9,5 %. Alan liikevaihdon kasvu on ollut keskimääristä korkeammalla tasolla muihin päätoimialoihin verrattuna. Kotitalouspalveluiden trendi on Helsingin seudulla jäänyt hieman jälkeen alan valtakunnallisesta kasvusta.

Kotitalouspalveluiden palkkasumma kasvoi edelleen vaakaasti, 7 % edellisvuodesta vuoden kolmannella neljänneksellä. Henkilöstömäärä kasvoi 5 % edellisvuodesta. Alan palkkasumma on noussut 34 % vuodesta 2004, ja henkilöstömäärä 17 %, molemmat enemmän kuin seudun kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Palveluja kotitalouksille tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana työvoimatutkimuksen mukaan noin 68 800 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kotitalouksien palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Työpanoksen ja väestön muutos Suomen maakunnissa

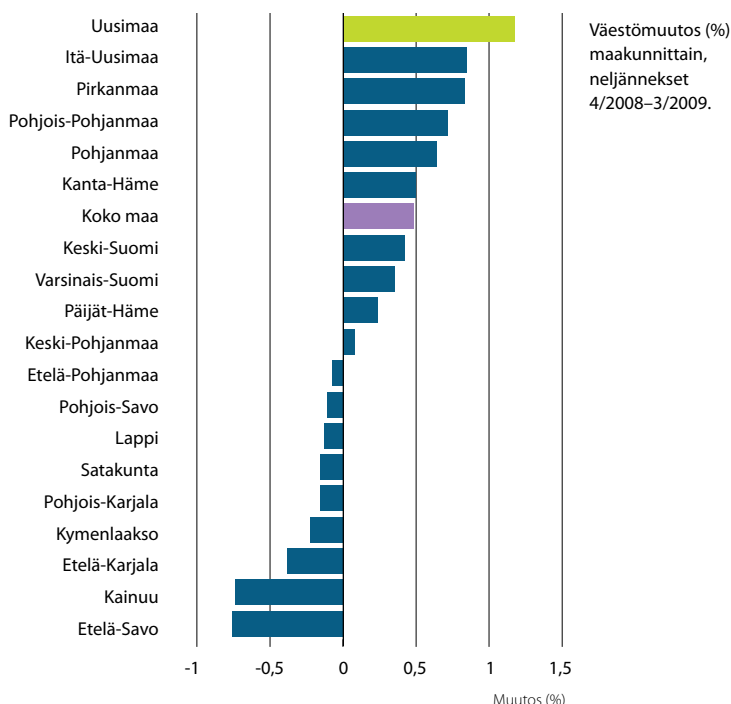
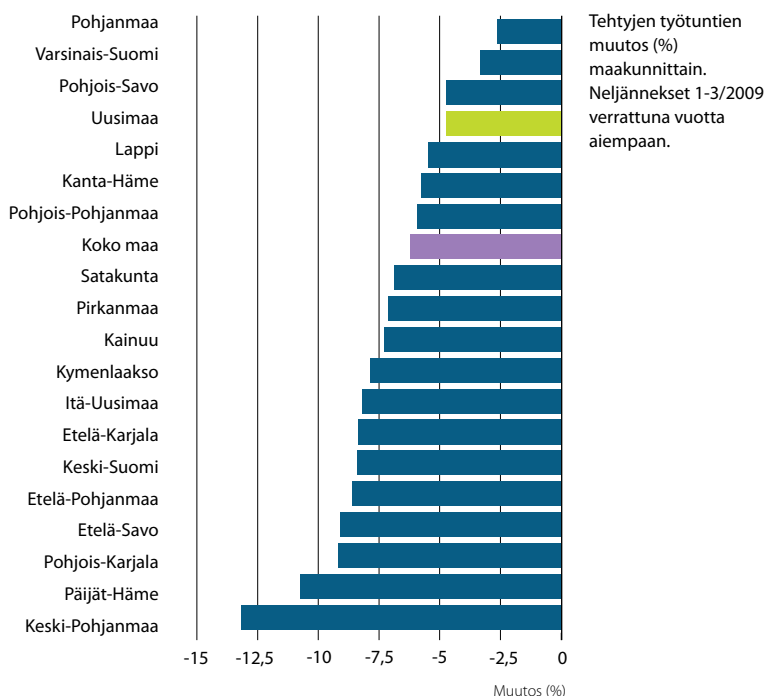
Uusimaa on noussut jälleen väestönkasvun kärki-alueeksi Suomessa. Myös laman aiheuttama työllisyyden lasku on ollut lievempää kuin valtakunnallisesti.

Talouden lama vaikuttaa Suomen kaikissa maakunnissa, vaikka vaikutusten voimakkuudessa on alueellisia eroja. Työmarkkinat ja väestökehitys liittyvät tiiviisti yhteen. Normaalisti työllisyyden kasvu vetää alueelle muuttajia ja työllisyyden supistuminen työntää työikäisiä pois alueelta. Väestönkasvu alueella luo kasvumahdollisuuksia erityisesti palvelualan yritystoiminnalle. Laman aikana, kun kaikilla alueilla työllisyys on kääntynyt laskuun, työmarkkinoiden ja väestökehityksen yhteys on tullut vähemmän selväksi.

Tuotannon kääntyminen laskuun lähes kaikilla alueilla vuoden 2008 jälkipuolelta alkaen on heijastunut voimakkaasti alueellisiin työmarkkinoihin. Tehdyt työtunnit, jotka kuvaavat toteutuneen työpanoksen määrää, ovat supistuneet Manner-Suomen kaikissa maakunnissa kuluva vuoden alkupuolella. Koko maassa työtunnit vähenivät keskimäärin 6 % edellisvuodesta. Maakuntien välillä on kuitenkin suuria eroja: työtunnit vähenivät työvoimatutkimuksen mukaan lievimminkin, 2,5 %, Pohjanmaalla. Myös Varsinais-Suomessa, Pohjois-Savossa ja Uudellamaalla vähennys oli alle 5 %. Rajuinta lasku oli Keski-Pohjanmaalla ja Päijät-Hämeessä, joissa työtunnit supistuivat selvästi yli 10 %.

Väestö kasvoi viimeksi kuluneen vuoden aikana suhteellisesti eniten (1,2 %) Uudellamaalla, jossa työllisyyden heikkeneminen oli lievempää kuin koko maassa keskimäärin. Suuri osa Uudenmaan väestönkasvusta tuli maahanmuuttajista. Myös Itä-Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla väestö kasvoi selvästi koko maan keskiarvoa enemmän. Väestö väheni suhteellisesti eniten Etelä-Savossa ja Kainuussa. Kaiken kaikkiaan väestö kasvoi Manner-Suomessa kymmenessä maakunnassa ja väheni yhdeksässä maakunnassa.

Tietolähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja väestönmuutosten ennakkotilasto

Helsingin seudun toimialakatsaus

4
09

Julkaisija

Helsingin seudun kauppakamari
Kalevankatu 12, 00100 Helsinki
puh. (09) 228 601
www.helsinki.chamber.fi

Toimitus

Kaupunkitutkimus TA Oy
Paciuksenkatu 19, 00270 Helsinki
puh. (09) 561 2493
www.kaupunkitutkimusta.fi

Lisätietoja

Varatoimitusjohtaja **Jorma Nyrhila**
Helsingin seudun kauppakamari
puh. (09) 228 60213
jorma.nyrhila@chamber.fi

Asiamies **Tiina Pasuri**

Helsingin seudun kauppakamari
puh. (09) 228 60215
tiina.pasuri@chamber.fi

Toimitusjohtaja, tutkija **Seppo Laakso**
Kaupunkitutkimus, puh. (09) 561 2493
seppo.laakso@kaupunkitutkimusta.fi

Tutkija **Eeva Kostiainen**

Kaupunkitutkimus, puh. (09) 568 19 560
eeva.kostiainen@kaupunkitutkimusta.fi

Ulkoasu

Mainostoimisto KPL Oy
kari.lehkonen@kpl.fi

Toimialakatsauksen verkkojulkaisu
www.kaupunkitutkimusta.fi
tai www.helsinki.chamber.fi

Tietolähteet ja käsitteet

Helsingin seudun toimialakatsauksessa on käytetty uutta toimialaluokitusta vuodelta 2008 katsauksesta 1/2009 alkaen. Uudessa luokituksessa toimialojen sijoittumisessa päätoimialoilta on tapahtunut paljon muutoksia. Aiemmat katsaukset ovat vuoden 2002 toimialaluokituksen mukaisia, eivätkä ne siksi ole kaikilta osin vertailukelpoisia uudempien katsausten kanssa.

Toimialoittaiset liikevaihto- ja palkkasummakuvaajat esitetään kunkin ajankohdan mukaisin käyvin arvoin vähentämättä inflaation vaikutusta. Kunkin toimialan yhteydessä esitetään valtakunnallinen hintakehitys vertailuksi.

Liikevaihto on Helsingin seudulla toimivien yritysten myynnin yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen ensimmäisen kuukauden myynnin ennakkotietoon ja kahden seuraavan kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus *asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon alv-suoritustiedot)*. **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Palkkasumma on Helsingin seudulla toimivien yritysten ja muiden yhteisöjen maksamien palkkojen yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden palkkasummien ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus *asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon työnantajasuoritustiedot)*. **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Henkilöstömäärällä tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää. Henkilöstömäärän indikaattori estimoidaan yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstötiedosta ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasumman perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon perusteella. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka pe-

rustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden henkilöstömäärien ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Indikaattorin laskenta:** Tilastokeskus *asiakaskohtainen suhdannepalvelu*. **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Tietojen korjautuminen: Liikevaihto-, palkkasumma- ja henkilöstömäärätiedot korjautuvat tietojen tarkentuessa vuoden päähän taaksepäin. Tästä syystä uusimman katsauksen tiedoissa on poikkeamia aikaisempiin katsauksiin verrattuna.

Työlliset ovat 15-74-vuotiaita Helsingin seudulla asuvia, jotka ovat olleet työllisiä tutkimusjakson aikana. **Työpaikoilla** tarkoitetaan työllisten henkilöiden määrää, joiden työpaikka sijaitsee Helsingin seudulla. **Työtunteihin** lasketaan aika-, urakka- ja palkkiotyön tehdyt työtunnit sekä sunnuntai- ja ylityötunnit. Työpaikka-, työllisyys- ja työtuntitiedot perustuvat kuukausittain toistuvaan otostutkimukseen, johon pienten toimialojen kohdalla sisältyy kohtalainen virhemarginaali. **Tietolähde:** Tilastokeskus, *työvoimatutkimus*.

Tuotanto kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiviteettia käyttäen seuraavia tietoja:

Helsingin seutu: Toimialoittaisten liiketoimintakuvaajien perusteella konstruoitu ennakoiva kuvaaja. Viimeisen neljänneksen tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. **Kuvaajan ja ennakoarvion laadinta:** Kaupunkitutkimus.

Suomi: Kansantalouden neljännesvuositilinpäivän bruttokansantuote kiintein vuoden 2000 hinnoin, lukuun ottamatta viimeistä neljänneistä. Viimeisen neljänneksen tieto on ennakoarvio. **Tietolähde:** Tilastokeskus, *kansantalouden tilinpito*. **Ennakoarvion laadinta:** Kaupunkitutkimus.

Hinnat: Katsauksessa käytetään seuraavia valtakunnallista hintakehitystä kuvaavia indikaattoreita: kuluttajahintaindeksi, tukkuhintaindeksi, teollisuuden

tuottajahintaindeksi ja rakennuskustannusindeksi. Katsauksessa kaikki hintaindeksit on muutettu siten, että niiden vertailuvuotena on 2004. **Tietolähde:** Tilastokeskus.

Indeksisarjat, jotka esitetään kuvioissa, ovat neljän neljänneksen liukuvia keskiarvoja, joissa keskiarvo on sijoitettu viimeiselle havainnolle. Indeksisarjojen vertailuvuosi on 2004.

Ennakoarviot: Kirjain E kuvion vaaka-akselin vuosi-neljänneksen yhteydessä tarkoittaa, että kyseisen neljänneksen tuotantoa, liikevaihtoa, palkkasummaa ja henkilöstömäärää koskeva tieto on ennakoarvio.

Helsingin seutu

Pääkaupunkiseutu

1 Helsinki	8 Kirkkonummi
2 Espoo	9 Mäntsälä
3 Vantaa	10 Nurmijärvi
4 Kauniainen	11 Pornainen
	12 Sipoo
	13 Tuusula
	14 Vihti

Kehyskunnat

5 Hyvinkää
6 Järvenpää
7 Kerava

